

¹⁸ Фундаментальні принципи щодо статусу неурядових організацій в Європі (прийнято учасниками багатосторонньої зустрічі, організованої Радою Європи). Страсбург, 05 липня 2002 р. // Юридичний вісник України. – 2002. – № 50.

¹⁹ Рекомендація Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам стосовно правового статусу неурядових організацій в Європі № CM/Rec(2007)14[1] (Прийнято Комітетом Міністрів 1-го жовтня на 1006-му засіданні заступників Міністрів) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_937

Резюме

Гасва Н. П. Критичний аналіз Закону України «Про громадські об'єднання»: деякі міркування.

Досліджується предмет регулювання Закону України «Про громадські об'єднання» та коло суб'єктів, на яких поширюється його дія. Критично аналізується новий підхід, реалізований Законом, який базується на відмові від конституційної доктрини об'єднань громадян. Зроблено висновок про те, що конституційна свобода об'єднання є свободою фізичних осіб. Встановлено, що юридичні особи можуть бути визнані суб'єктом конституційного права на свободу об'єднання лише після закріплення в Конституції України положення про розповсюдження на них основних прав і свобод людини і громадянина. Обґрунтовується доцільність прийняття двох законів: перший – щодо реалізації права кожного (фізичних осіб) на свободу об'єднання; другий – щодо неприбуткових об'єднань юридичних осіб приватного права.

Ключові слова: об'єднання громадян, громадські об'єднання, громадська організація, неурядові організації, носії права на свободу об'єднання.

Резюме

Гаевая Н. П. Критический анализ Закона Украины «Об общественных объединениях»: некоторые размышления.

Исследуется предмет регулирования Закона Украины «Об общественных объединениях» и круг субъектов, на которых распространяется его действие. Критически анализируется новый подход, реализованный Законом, который основывается на отказе от конституционной доктрины объединений граждан. Сделан вывод о том, что конституционная свобода объединения является свободой физических лиц. Установлено, что юридические лица могут быть признаны субъектом конституционного права на свободу объединения только после закрепления в Конституции Украины положения о распространении на них основных прав и свобод человека и гражданина. Обосновывается целесообразность принятия двух законов: первый – о реализации права каждого (физических лиц) на свободу объединения, второй – о неприбыльных объединениях юридических лиц частного права.

Ключевые слова: объединение граждан, общественные объединения, общественная организация, неправительственные организации, носители права на свободу объединения.

Summary

Gaeva N. Critical Analysis of the Law of Ukraine «On Public Associations»: some considerations.

The regulation subject of Law of Ukraine “On Public Associations” and range of its performance is studied. Critical analysis is given to the new approach, implemented by the law that is based on the rejection of the constitutional doctrine of associations. The necessity of adoption of two laws is grounded: first – regarding the realization of the right of everyone (individuals) to freedom of Association, the second – on non-profit associations of legal entities of private law.

Key words: associations of citizens, associations, social organization, non-governmental organizations, bearers of rights to freedom of association.

Отримано 22.11.2013

УДК: 342.7: 327 (478)

Т. М. ЗАВОРОТЧЕНКО

Тетяна Миколаївна Заворотченко, кандидат юридичних наук, доцент Дніпропетровського національного університету ім. Олеся Гончара

ГАРАНТІЇ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНСТИТУЦІЙНИХ ПОЛІТИЧНИХ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ Й ГРОМАДЯНИНА В УКРАЇНІ

Проблеми реалізації політичних прав і свобод в Україні пов'язані з неефективністю гарантій, покликаних забезпечити їх реальне втілення в життя. Демократичні права і свободи, записані в Конституції та в інших законах держави, можуть перетворитися на пусті декларації, якщо їх здійснення не буде матеріально та юридично гарантовано. Демократизація українського суспільства диктує необхідність дослідження питань щодо забезпечення реалізації й захисту політичних прав і свобод людини, пошуку шляхів вдосконалення гарантій вказаних прав і свобод як у країні в цілому, так і в її регіонах. Для дієвої охорони й захисту політичних прав і свобод людини та громадянина в Україні необхідне створення системи законів, які б розвивали норми вітчизняного законодавства про політичні права і свободи.

© Т. М. Заворотченко, 2013

Метою цієї статті є дослідження питань, що стосуються місця та значення гарантій реалізації конституційних політичних прав і свобод людини й громадянина, а також виявлення проблемних питань, щодо напрямів вдосконалення прав даної групи.

Досягнення цієї мети передбачає розв'язання таких завдань: конкретизувати поняття політичних прав і свобод людини як обставини, що сприяє підтримці всієї системи прав людини; охарактеризувати систему гарантій прав людини, яка представляється групами загальних, спеціальних та організаційних гарантій; визначити ідею прав людини, що затвердилась останнім часом у громадській свідомості; проаналізувати політичні права і свободи та їх гарантії, які є обов'язковими елементами правової держави.

Питанням гарантій конституційних політичних прав і свобод громадян приділяли увагу такі російські і українські вчені-конституціоналісти, як: В. В. Букач, А. В. Грабильніков, І. В. Дробуш, М. В. Зайцева, О. І. Кононенко, Л. Д. Воєводін, А. Ю. Олійник, В. А. Патюлін, О. В. Пушкіна, П. М. Рабінович, І. В. Ростовщиков, В. Я. Тацій, Ю. М. Тодика, В. Л. Федоренко та інші.

Проблема гарантій прав людини й громадянина в юридичній літературі вивчена достатньо ґрунтовно. Н. В. Вітрук¹, Л. Д. Воєводін² і А. В. Міцкевич³ під гарантіями розуміють умови і засоби, які забезпечують фактичну реалізацію та всебічну охорону прав і свобод всіх і кожного. Призначення гарантій полягає в тому, що вони спрямовані на забезпечення, дотримання, реалізацію і захист прав та свобод людини, допомагають втіленню норм законодавства в реальне життя, показують ступінь демократичності суспільства, рівень його економічного і політичного розвитку та правової свідомості населення. Гарантії прав людини створюють фактичну можливість користуватися основними правами, задовольняти інтереси та надійно захищати їх⁴. Так, гарантії прав людини являють собою сукупність сприятливих умов та засобів, які забезпечують належну реалізацію прав і свобод людини й громадянина. Завдяки гарантіям права людини стають владними повноваженнями, і особистість набуває можливості діяти своєю владою та в своїх інтересах⁵.

У системі гарантій прав і свобод людини й громадянина виокремлюються групи умов і засобів забезпечення прав людини. Гарантії-умови являють собою обставини, що сприяють підтримці прав і свобод. «Фактично це сприятливе для прав людини середовище, яке складається з елементів суспільного і державного ладу, що допомагають існуванню прав»⁶. Гарантії є засобами забезпечення прав людини, соціальними інструментами, які використовуються для цілеспрямованого впливу на поведінку всіх членів суспільства для забезпечення прав, якщо умов для цього недостатньо. Останні спеціально створюються суспільством і державою для реалізації прав і свобод громадян. Система гарантій прав людини уявляється наступним чином: 1) група загальних («матеріальних») гарантій; 2) група спеціальних (юридичних) гарантій; 3) організаційні гарантії⁷. Загальні гарантії – це об'єктивні матеріальні й духовні умови реалізації основних прав і законних інтересів людини (економічні, політичні, соціальні та духовні). Економічні гарантії – це об'єктивні умови, в яких людина отримує матеріальні можливості для реального здійснення своїх основних прав і законних інтересів. Основою економічних гарантій виступає власність. Політичні гарантії – це безпосередні форми здійснення влади народом (вибори, референдум, збори), а також інші публічні форми колективного (походи, мітинги, пікетування, петиції) та індивідуального волевиявлення громадян, ефективний механізм розподілу державної влади, багатопартійність, участь громадян в управлінні. До них необхідно також віднести високий рівень демократії, наявність правової держави, стабільність у суспільстві, високий рівень політичної культури, мирне співробітництво держав. Соціальні гарантії передбачають насамперед наявність державних соціальних програм, пов'язаних із задоволенням тих необхідних інтересів, які людина не може здійснювати самостійно, без допомоги держави (освіта, охорона здоров'я, соціальне забезпечення)⁸. Юридичні гарантії – це закріплені в законодавстві засоби, які безпосередньо забезпечують правомірну реалізацію, охорону й захист прав⁹. До них слід віднести гарантії охорони прав людини, гарантії кваліфікаційної юридичної допомоги людині, гарантії захисту прав¹⁰.

До юридичних гарантій охорони основних прав людини належать закріплені в законах межі прав і законних інтересів, юридичні факти, з якими пов'язується їх реалізація, процесуальні форми реалізації та охорони прав, засоби заохочення й стимулювання правомірної та ініціативної реалізації даних прав. До юридичних гарантій кваліфікаційної юридичної допомоги відносять гарантії допомоги адвокатом в судочинстві, гарантії надання консультативних послуг державними органами, об'єднаннями громадян, гарантії нотаріальної допомоги тощо. Юридичні гарантії захисту основних прав людини включають в себе право на захист прав, засоби відновлення порушених прав, засоби відшкодування шкоди, засоби відповідальності, форми захисту прав.

Що стосується організаційних гарантій прав людини, то під ними слід розуміти правові норми, які встановлюють сфери та зміст управлінської діяльності, що здійснюється органами державної влади та органами місцевого самоврядування, організаціями й посадовими особами, які їх представляють з метою здійснення його прав. Ці гарантії реалізуються за допомогою організаційної роботи. Крім того, гарантії прав і свобод людини й громадянина можна класифікувати на наступні види: політичні, економічні (матеріальні), моральні, духовні (ідеологічні), правові та організаційні. Залежно від сфери розповсюдження треба розрізняти міжнародні і внутрішньодержавні гарантії прав людини. Міжнародні гарантії є колективними заходами усього людського співтовариства, які застосовуються для захисту прав і свобод людини (створення міжнародних стандартів прав людини, відновлення порушених прав, консультування з різних проблем, надання допомоги конкретним особам тощо). Внутрішньодержавні гарантії являють собою практичну охорону прав і свобод конкретною державою. Гарантії забезпечення політичних прав і свобод мають велике значення тільки в

сукупності, оскільки вказані права не можуть бути забезпечені тільки, наприклад, юридичними засобами. Політичні права і свободи та їх гарантії є обов'язковими елементами правової держави. Їх гарантованість прямо залежить від демократичності організації та діяльності політичної влади. Демократична держава є політичною організацією, яка має джерелом своєї політичної влади волю народу.

Останнім часом в Україні в громадській свідомості в цілому міцно затвердилась ідея прав людини, що пов'язано з процесами демократизації держави в ці роки. З одного боку, ми маємо значні досягнення у здійсненні політичних прав людини: імплементацію важливіших міжнародних норм в українське законодавство, закріплення на конституційному рівні обов'язків держави щодо захисту прав і свобод людини й громадянина, введення політичного плюралізму, здійснення свободи слова та друку. Українська держава гарантує права і свободи людини й громадянина і відносить їх регулювання та захист до ведення держави. Держава в особі законодавчої, виконавчої і судової влади виступає гарантом прав і свобод на всій території країни, а влада держави гарантує права і свободи людини на відповідних територіях. З іншого боку, декларовані й нормативно закріплені офіційною владою політичні права і свободи не завжди відповідають практиці їх здійснення. І все ж таки ситуація з реалізацією окремих політичних прав і свобод в Україні залишається кризовою. Проведене в січні 2013 р. опитування жителів міста Дніпропетровська у віці від 18 років і старше, в якому взяло участь 300 осіб, (в тому числі: 90 – з вищою освітою, 60 – з незакінченою вищою освітою, 90 – із середньою, і 60 – з середньою-спеціальною освітою) показало, що понад половина опитуваних осіб вважають, що державні органи не захищають сьогодні політичні права і свободи громадян або здійснюють це недостатньо ефективно. Більшість жителів міста при здійсненні належних їм політичних прав і свобод (64 %) стикаються з проблемами. Крім того, проведений вище аналіз реалізації політичних прав і свобод в Україні показав, що здійснення досліджуваної категорії прав українцями дуже часто значно ускладнено. Очевидні й причини: бюрократизм, корупція державного апарату (обласних адміністрацій, судових і правоохоронних органів), недосконалість українського законодавства, низький рівень довіри населення до всіх гілок влади – лише менше половини громадян довіряють інститутам держави або суспільства. Враховуючи ситуацію, яка склалася, уявляється, що проблема вдосконалення гарантій реалізації політичних прав і свобод в державі набуває особливої актуальності. Гарантування політичних прав і свобод в Україні, на наш погляд, ґрунтується, передусім, на демократизмі суспільно-політичного устрою держави в цілому. Демократія є головною, найбільш фундаментальною гарантією прав і свобод людини й громадянина. Реалізація насамперед політичних прав і свобод людини й громадянина є показником розвитку демократії. Безумовно, головним способом захисту прав і свобод, в тому числі й політичних, є їх захист державою: по-перше, держава має систему органів, які зобов'язані здійснювати діяльність, спрямовану на захист прав і свобод. По-друге, держава має у своєму розпорядженні набір ефективних засобів не тільки для захисту та відновлення порушених прав і свобод, але й для недопущення подібних порушень. По-третє, тільки акт державного органа має необхідну обов'язкову силу щодо всіх інших актів. По-четверте, держава має апарат примусу з метою притягнення винних в порушенні прав і свобод особистості до відповідальності. Інші способи захисту прав і свобод доповнюють, але не підміняють державний захист. Нарівні з державою, забезпечувати гарантії реалізації політичних прав і свобод, повинні й всі державні органи влади та органи місцевого самоврядування України. Вони зобов'язані забезпечувати політичні права і свободи громадянина в межах своїх повноважень властивими їм способами, методами і засобами на всій території країни. Україна, як самостійна держава, не тільки може розширювати права та свободи, порівняно з Конституцією, а й створювати додаткові гарантії прав і свобод, в тому числі й політичні. Адже Основний Закон містить заборону будь-яких обмежень прав громадян, а не заохочень, і тому жителі України за рахунок коштів свого бюджету мають право користуватися додатковими благами, перевагами та пільгами. З економічної точки зору Україна є привабливою для громадян, оскільки матеріальний добробут країни у зв'язку зі здійсненням функції держави істотно вище порівняно з іншими державами. Так, будучи економічним центром серед слов'янських держав, Україна надає своїм громадянам додаткові економічні гарантії для реалізації політичних прав і свобод. Відтак, очевидно, що на території нашої держави діє сукупність економічних (матеріальних), політичних, моральних, духовних, юридичних та організаційних гарантій політичних прав і свобод людини й громадянина, які, в свою чергу, можна поділити на: національні гарантії, встановлені національним законодавством, та міські гарантії, передбачені міським законодавством.

Серед матеріальних гарантій реалізації політичних прав і свобод в Україні важливе місце займають економічні гарантії, саме вони часом принципово важливі для здійснення окремих політичних прав і свобод. Як приклад можна виділити право на участь в управлінні справами держави, свободу зборів, мітингів, друку. В сучасних умовах рівень матеріального добробуту українців прямо впливає на здійснення ними вказаного права. Так, відсутність у громадянина необхідних грошових коштів не дає йому змоги належним чином реалізувати пасивне виборче право, право на рівний доступ до державної служби. Законне прагнення зайняти державну посаду часто ускладнене у зв'язку з матеріальними проблемами, а професійних якостей іноді стає для цього недостатньо. У зв'язку зі здійсненням Україною функції держави, країна має певні додаткові права і обов'язки, а громадяни мають можливість брати участь не тільки в політичному житті, але й в загальнодержавних і міжнародних заходах. Наприклад, будучи столицею України, Київ – місцезнаходження органів державної влади, представництв в АРК, а також дипломатичних представництв іноземних держав в Україні. Так, Київ виступає як політичний центр держави, тим самим надаючи їй мешканцям додаткові політичні гарантії. Гарантом реальності політичних прав і свобод в Україні виступає ефективна держава, яка

визнає у взаємовідносинах з особистістю її пріоритет на основі верховенства права та підтримує політичну стабільність в суспільстві, що здатне за необхідності ефективно захищати демократію і проголошені права та свободи.

В Україні спостерігається досить жорсткий стиль взаємовідносин між громадянами, бізнесом і державою, який характеризується бюрократично-патерналістським ставленням влади до суспільства. Це передусім домінування виконавчої влади над всіма іншими гілками і органами влади, бюрократичне свавілля щодо громадян. Об'єктивними характеристиками соціально-культурного стану суспільства є одночасна наявність високого авторитету влади і практично повна відсутність демократичних свобод. Значний вплив на реалізацію політичних прав і свобод справляють духовні й моральні гарантії – це рівень культури українців, і науковий і творчий потенціал, і освіченість, і моральні установки, які в кінцевому рахунку визначають рівень культури прав людини. Високий рівень правової культури особистості слугує, безумовно, необхідною умовою належного існування прав і свобод. Для формування високого рівня культури прав людини в суспільстві необхідно, щоб громадяни самі усвідомлювали свої права і свободи, мали певні знання в цій сфері, поважали права та гідність інших людей, а також володіли навичками та вміннями в сфері захисту прав і свобод. Для ефективної реалізації своїх політичних прав і свобод українцям необхідно насамперед знати їх, осмислювати їх високу цінність, вміти використовувати й захищати.

Важливу роль у прогресі культури прав людини в Україні відіграє розвиток моральних переконань та цінностей, які сприяють відстоюванню політичних прав і свобод, усвідомленню особистістю самого процесу їх реалізації і своєї значимості в даному процесі – утвердження моральної вимоги рівності і автономії громадян та їх можливостей, поза залежності від тих переконань, яких він додержується. Серйозною перешкодою в здійсненні досліджуваної категорії прав в Україні виступає нерозвинутість правової свідомості, юридичний нігілізм багатьох громадян та посадових осіб. Немаловажним є й той факт, що наша держава просто не бажає забезпечувати своїм жителям основні політичні права і свободи з причини того, що їх реалізація обмежує інтереси чиновників. Недостатнє знання своїх політичних прав і свобод, невміння або небажання відстоювати їх перед державою як нашої країни, так і українського суспільства в цілому. Таке становище породжує серед населення апатію й безвідповідальність, багаторазово посилює передумови для порушення політичних прав і свобод з боку посадових осіб. Уявляється, що одним із необхідних заходів щодо забезпечення гарантій прав людини в Україні є розповсюдження серед її громадян знань про права і свободи людини, в тому числі й політичних. Це і введення в державні освітні стандарти навчальних дисциплін з прав людини, і усвідомлення спеціальних програм перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців, співробітників правоохоронних органів, і введення спеціальних рубрик, присвячених правозахисній тематиці, в засобах масової інформації, на телевізійних каналах, і багато іншого.

Навчання політичним правам людини передбачає передусім серйозне підвищення рівня політичної й правової культури та конституційної правосвідомості громадян і посадових осіб, представників політичних партій, співробітників державного апарату насамперед правоохоронних органів. Особливу увагу слід звернути на вивчення норм виборчого права, законів про політичні партії, об'єднання громадян, про ЗМІ, звернення громадян. Як правило, державні чиновники, в тому числі судді, співробітники МВС, органів прокуратури не володіють необхідними знаннями Європейської конвенції про захист прав людини і основних свобод, не знайомі з практикою Європейського Суду з прав людини. Серйозною проблемою, яка перешкоджає навчанню політичних прав людини, є недосконалість законодавства, що закріплює систему політичних прав та їх гарантій.

Нарешті, необхідно дотримуватись принципу невідворотності юридичної відповідальності для осіб, які посягають на політичні права громадян. Така практика створить надійні гарантії для вивчення українцями політичних прав, зміцнить їх впевненість у можливості їх реального здійснення. Сукупність загальних гарантій створює лише базові умови для реалізації політичних прав в Україні, є вирішальною передумовою формування у індивіда заінтересованості в їх реалізації, однак самі по собі не завжди можуть забезпечити повноцінне використання цих прав, тим більше – захищати від посягань і порушень. Для цього існують юридичні й організаційні гарантії, покликані безпосередньо забезпечувати здійснення і охорону суб'єктивних прав і свобод, в тому числі і політичних.

Таким чином, створення належної правової бази для реалізації політичних прав і свобод в Україні є одним з найбільш важливих завдань. На нашу думку необхідно посилити контроль за відповідністю українських законів, які приймаються органами державної влади, Конституції України. Масовий характер порушення конституційних політичних прав і свобод людини й громадянина законодавством України потребує всебічної оцінки і усунення цих протиріч. Заходи, які застосовуються в даному напрямі органами державної влади (Президентом України, Конституційним Судом України, Генеральною прокуратурою та іншими органами), безумовно, мають важливе значення. Разом із тим, на жаль, їх робота не завжди є ефективною. Не викликає сумнівів, що сьогодні необхідна більш активна діяльність органів державної влади щодо захисту окремих прав і свобод особистості.

¹ Витрук Н. В. Проблемы теории правового положения личности в развитом социалистическом обществе: автореф. дисс. док. юрид. наук: спец. 12.00.02 «Конституционное право» / Н. В. Витрук; Академия наук СССР. Институт государства и права. – М., 1979. – 33 с. – С. 23.

² Воеводін Л. Д. Юридический статус личности в России / Л. Д. Воеводін : учеб. пособ. – М.: ИНФРА-М-НОРМА, 1997. – 304 с. – С. 37.

³ Мицкевич А. В. О гарантиях прав и свобод советских граждан в общенародном социалистическом государстве / А. В. Мицкевич // Советское государство и право. – 1963. – № 8. – С. 24–29.

⁴ Мордовец А. С. Социально-юридический механизм обеспечения прав человека и гражданина: монография / А. С. Мордовец ; [отв. ред. Н. И. Матузов]. – Саратов: Саратовск. ун-т, 1996. – 239 с.

⁵ Глухарёва Л. И. Права человека в современном мире: социально-философские основы и государственно-правовое регулирование / Л. И. Глухарёва. – М.: Юристъ, 2003. – 304 с.

⁶ Витрук Н. В. Основы теории правового положения личности в социалистическом обществе: [лекция] / Н. В. Витрук. – М.: Наука, 1979. – 13 с.

⁷ Смоленский М. Б., Мархгейм М. В. Конституционное право Российской Федерации: [учебник] / М. Б. Смоленский, М. В. Мархгейм. – Ростов н/Д: Феникс, 2009. – 446 с.

⁸ Конституционное право: Учеб. для студентов юридических вузов и факультетов / Отв. ред. проф. В. В. Лазарев. – М.: Изд-во БЕК, 1998. – 430 с.

⁹ Баглай М. В. Конституционное право Российской Федерации: Учебник для вузов. – 3-е изд., изм. и доп. – М.: Издательство НОРМА (Издательская группа НОРМА-ИНФРА-М), 2002. – 800 с.

¹⁰ Самигуллин В. К. Конституционное право России / В. К. Самигуллин : Курс лекций. – 3-е изд., дополненное и переработанное. – Уфа: РИО БашГУ, 2004. – 490 с.

Резюме

Заворотченко Т. М. Гарантії реалізації конституційних політичних прав і свобод людини й громадянина в Україні.

Досліджено поняття гарантій прав людини. Доведено, що призначення гарантій полягає в тому, що вони спрямовані на охорону прав і свобод людини. Визначено, що гарантії є засобами забезпечення прав людини. Розглянуто сукупність загальних гарантій політичних прав і свобод людини й громадянина, які створюють базові умови для реалізації політичних прав громадян в Україні. Зроблено висновки, що створення належної правової бази для реалізації даних прав є одним з найбільш важливих завдань.

Ключові слова: політичні права людини, демократія, українське суспільство, гарантії політичних прав і свобод громадян, ідея прав людини, способи захисту політичних прав людини, реалізація політичних прав.

Резюме

Заворотченко Т. Н. Гарантии реализации конституционных политических прав и свобод человека и гражданина в Украине.

Исследовано понятие гарантий прав человека. Доказано, что назначение гарантий состоит в том, что они направлены на охрану прав и свобод человека. Определено, что гарантии являются способами обеспечения прав человека. Рассмотрена совокупность общих гарантий политических прав и свобод человека и гражданина, которые создают базовые условия для реализации политических прав граждан в Украине. Сделаны выводы, что создание соответствующей правовой базы для реализации данных прав является одним из наиболее важных заданий.

Ключевые слова: политические права человека, демократия, украинское общество, гарантии политических прав и свобод граждан, идея прав человека, способы защиты политических прав человека, реализация политических прав.

Summary

Zavorotchenko T. Guarantee the implementation of constitutional political rights and freedoms of man and citizen in Ukraine.

Investigated the concept of human rights guarantees. It is proved that the appointment of guarantees is that they are directed at the protection of human rights and freedoms. Determined that the guarantees are ways of ensuring human rights. Considered the set of General guarantees of political rights and freedoms of man and citizen, which create the basic conditions for the exercise of political rights of citizens in Ukraine. Conclusions are made that the appropriate legal framework for the implementation of information rights is one of the most important tasks.

Key words: political human rights, democracy, the Ukrainian society, the guarantee of political rights and freedoms of citizens, the idea of human rights, ways of protection of political rights, the realization of political rights.

Отримано 15.11.2013